

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/194869,80-rocznica-niemieckiej-zbrodni-na-mieszkancach-Bialostoczny-w-Grabowce.html>
22.04.2024, 13:57

80. rocznica niemieckiej zbrodni na mieszkańcach Białostoczczyzny w Grabówce

80 lat temu, 8 grudnia 1943 r. miała miejsce jedna z najbardziej krwawych egzekucji w pobliżu Białegostoku podczas okupacji niemieckiej. Szkoła Podstawowa w Sobolewie przy wsparciu Urzędu Miejskiego w Supraślu zorganizowała uroczystości upamiętniające ofiary. Włączył się w nie Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku.

Na polach miejscowości Grabówka (Serwituty) rozstrzelano 283 osoby, z czego 240 Polaków, 30 Żydów, 13 Białorusinów. Wszyscy rozstrzelani Polacy przebywali w więzieniu jako polityczni, a rozstrzelanie ich nastąpiło na skutek likwidacji szpiclów w dniu 5 grudnia 1943 r. – ogłosił na początku lutego 1944 r. raport Komendy Okręgu Armii Krajowej Białystok. Sami Niemcy przyznali się do zamordowania 250 osób w ogłoszeniu policyjnym z 8 grudnia 1943 r. dotyczącym tej egzekucji.

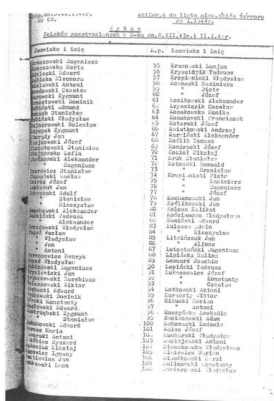
Obchody rocznicowe rozpoczęła prelekcja poświęcona tamtym tragicznym wydarzeniom poprowadzona przez Karola Usakiewicza, historyka Oddziałowego Archiwum IPN. Następnie oficjalne obchody zostały przeniesione przed tablicę upamiętniającą ofiary niemieckiej zbrodni.

Do uczestników uroczystości list skierował dr hab. Andrzej Owsiański, brat zamordowanego przez Niemców 8 grudnia 1943 r. Janusza Owsiańskiego, żołnierza Armii Krajowej:

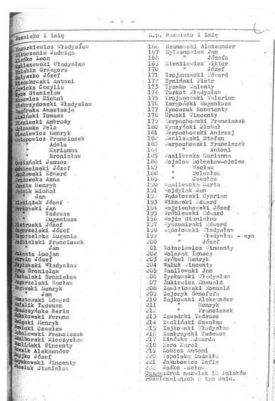
Jako jeden z ostatnich żyjących jeszcze współuczestników walki o wolność i niezawisłość Ojczyzny, ofiar poległych w dniu 8 grudnia 1943 roku w Grabówce, nie mogąc z racji stanu zdrowia wziąć udział osobiście w uczczeniu osiemdziesiątej rocznicy, pozwalam sobie w drodze pisemnej podziękować organizatorom i uczestnikom tej uroczystości. Są to bowiem zarówno żołnierze Armii Krajowej

jak i Uderzeniowych Batalionów Kadrowych, Narodowych Sił Zbrojnych i innych bojowych jednostek walczących wspólnie o Polskę, a także osoby ich wspierające. Pamięć o Ich Ofierze jest nie tylko powszechnym obowiązkiem Polaków, ale też i powodem do dumy i solidarności narodowej, której nam dziś tak brakuje w bieżącym życiu publicznym. Przy tej okazji pozwolę sobie przypomnieć sylwetkę Mego Brata Janusza Owsieńskiego, „Dołęgi”, harcerza Szarych Szeregów, żołnierza ZWZ i Armii Krajowej, organizatora i współprowadzącego ze mną MP Komendy Obwodu Białystok „Lis 11”, uczestnika walk partyzanckich, mianowanego wspólnie przez miejscowe dowództwo AK i inspektora „Uderzenia” „Rawicza” (por. Eugeniusza Romańskiego) - dowódcą osaczonego w Puszczy Rudnickiej oddziału „Dęba”, z którym udało się przebić do Puszczy Knyszyńskiej w celu połączenia z jednostkami AK z Białegostoku i oddziałem „Czarnego” tworząc zgrupowanie dyspozycyjne Komendy Okręgu AK „Bekas” (Białystok). Mianowany przez Komendanta Głównego AK gen. Bora-Komorowskiego podporucznikiem i odznaczony dwukrotnie Krzyżem Walecznych za czyny bojowe i postawę w czasie uwięzienia zarówno przez NKWD jak i Gestapo zasługuje na Pamięć tak jak i Inni polegli za Ojczyznę w tej wspólnej mogile.

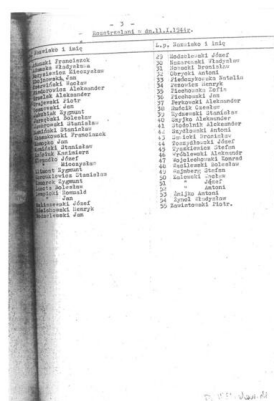
Dr hab. Andrzej Owsieński /ppor. AK i OAK, 2xKW/

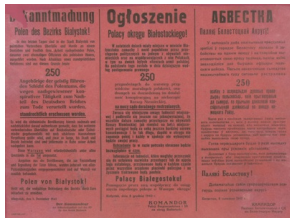
załącznik do raportu politycznego Komendy Okręgu AK Białystok za styczeń 1944 r.: wykaz Polaków rozstrzelanych 8 grudnia 1943 r. i 11 stycznia 1944 r. (kopia w zbiorach Zdzisława Gwozdka przechowywanych w Oddziale IPN w Białymstoku)

załącznik do raportu politycznego Komendy Okręgu AK Białystok za styczeń 1944 r.: wykaz Polaków rozstrzelanych 8 grudnia 1943 r. i 11 stycznia 1944 r. (kopia w zbiorach Zdzisława Gwozdka przechowywanych w Oddziale IPN w Białymstoku)

załącznik do raportu politycznego Komendy Okręgu AK Białystok za styczeń 1944 r.: wykaz Polaków rozstrzelanych 8 grudnia 1943 r. i 11 stycznia 1944 r. (kopia w zbiorach Zdzisława Gwozdka przechowywanych w Oddziale IPN w Białymstoku)

niemieckie ogłoszenie
policyjne z 8 grudnia
1943 r. (sygn. IPN GK
141/5/10)